

Nr 181.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl.; given Stockholms slott den 25 februari 1929.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över ecklesiastikärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

Under Hans Maj:ts,
Min allernådigste Konungs och Herres frånvaro:

GUSTAF ADOLF.

Cl. Lindskog.

Utdrag av protokollet över ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten i statsrådet å Stockholms slott den 25 februari 1929.

Närvarande:

Statsministern LINDMAN, ministern för utrikes ärendena TRYGGER, statsråden LÜBECK, WOHLIN, BESKOW, LUNDAVIK, BORELL, VON STEYERN, MALMBERG, LINDSKOG, BISSMAEK, JOHANSSON.

Efter gemensam beredning med statsråden och cheferna för försvars- och handelsdepartementen anför departementschefen, statsrådet Lindskog härefter:

Under punkt 228 av 1929 års åttonde huvudtitel erinrade jag, att riksdagen i skrivelse den 1 juni 1928, nr 292, i anledning av en inom riksdagen väckt motion hemställt, att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida förslag till förbättrade löneförhållanden för lärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens folkskoleseminarier m. fl. skulle kunna snarast föreläggas riksdagen, och anförde jag i anslutning härtill följande:

Provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl.

Något förslag till definitiv löne reglering för ifrågavarande grupper av befattningshavare kan icke föreläggas 1929 års riksdag. Då det emellertid synes mig angeläget att i avvaktan på en sådan löne reglering bereda vissa av dessa befattningshavare provisorisk avlöningsförbättring, har jag för avsikt att tillstyrka, att framställning därom avlåtes till riksdagen. Ärendet föreligger dock icke ännu i färdigberett skick och jag torde därför få återkomma till frågan längre fram. Det för ändamålet erforderliga beloppet torde följaktligen endast reservationsvis böra upptagas i statsverkspropositionen. Enligt verkställda beräkningar skulle kostnaderna för den provisoriska avlöningsförbättring, jag är sinnad att tillstyrka, uppgå till omkring 265,000 kronor. Det är icke avsett att å densamma skall utgå dyrtids-tillägg.

I anslutning härtill hemställde jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att, i avvidan på proposition angående provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl., för ändamålet beräkna i riksdagen för budgetåret 1929/1930 ett extra förslagsanslag av 265,000 kronor, och blev denna min hemställan av Kungl. Maj:t bifallen.

Sedan ärendet nu undergått erforderlig förberedande behandling, anhåller jag få ånyo framlägga detsamma till Kungl. Maj:ts prövning.

Ehuru frågan om löne reglering för de till den civila statsförvaltningen hörande befattningshavarna fått sin lösning beträffande de flesta grupper, kvarstår den ännu olöst beträffande lärarpersonalen vid de allmänna läroverken m. fl. till undervisningsväsendet hörande befattningshavare. Förslag till dylik reglering har avgivits av den s. k. lärarlönekommittén i dess den 15 augusti 1923 avgivna betänkande. Detta förslag har emellertid icke befunnits böra föranleda någon Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen.

I en vid 1928 års riksdag väckt motion (II: 257) hemställdes,

dels att riksdagen måtte besluta att åt vissa befattningshavare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens folkskoleseminarier och de tekniska läroverken för budgetåret 1928/1929 bevilja ett provisoriskt avlöningstillägg, utgående med 600 kronor för rektorer och lektorer på D-, E-, F- och G-ort och åt adjunkter på F- och G-ort samt i viss i motionen antydd omfattning åt ämneslärarinnor och övningslärare vid nämnda undervisningsanstalter i skälig proportion härtill;

dels att riksdagen ville besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla, det Kungl. Maj:t snarast möjligt måtte framlägga proposition om definitiv löne reglering åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens folkskoleseminarier, tekniska läroverken, statens småskoleseminarier i Haparanda och Murjek, statens blindundervisningsanstalter och vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte samt för statens folkskolinspektörer.

I anledning av denna motion hemställde 1928 års riksdag i skrivelse till Kungl. Maj:t den 1 juni 1928 (nr 292), att Kungl. Maj:t måtte taga under övervägande, huruvida förslag till förbättrade löneförhållanden för lärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens folkskoleseminarier, de tekniska läroverken, statens småskoleseminarier, statens blindundervis-

ningsanstalter samt vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte ävensom för statens folkskolinspektörer må kunna snarast föreläggas riksdagen. Riksdagen hänvisade därvid till vad riksdagen anfört i sin skrivelse nr 290 i anledning av väckta motioner om tillfällig löneförbättring åt lärare vid folk- och småskolor samt högre folkskolor.

Något förslag till definitiv löne reglering för nu ifrågavarande grupper av befattningshavare kan icke föreläggas innevarande års riksdag, och det är ovisst, när ett förslag i ämnet kan komma att framläggas för riksdagen. Jag vill erinra, att jämväl denna fråga tillhör dem, som skola tagas under behandling av 1928 års lönekommitté. Det synes mig emellertid angeläget att i avvaktan på en på denna kommittés förslag grundad löne reglering bereda vissa av ifrågavarande befattningshavare provisorisk avlöningsförbättring och därigenom giva dem en kompensation för den ytterligare tidsutdräkt, som kan föranledas av ett uppskov med den definitiva löne regleringens genomförande. Det må erinras, att under liknande förhållanden riksdagen på sin tid beviljade professorerna vid universiteten en provisorisk avlöningsförbättring såsom kompensation för en uppskjuten definitiv löne reglering.

Till samtliga nu ifrågavarande befattningshavare utgår avlöning dels i form av grundlön, dels i form av tillfällig löneförbättring, varjämte å det sammanlagda beloppet av grundlönen och löneförbättringen utgår dyrtidstillägg enligt de av 1923 års riksdag för icke reglerade verk fastställda grunder. Bestämmelserna angående grundlönen hava, vad beträffar lärarna vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens folkskoleseminarier och de tekniska läroverken i huvudsak fastställts av 1918 års riksdag samt beträffande flertalet övriga nu ifrågavarande befattningshavare av följande riksdagar. Genomgående för dessa bestämmelser är, att lönebeloppen äro desamma för alla rikets orter.

Grunderna för den tillfälliga löneförbättringen fastställas årligen av riksdagen. Alltsedan budgetåret 1925/1926 har därvid den principen följts, att löneförbättringen utgår med olika belopp å olika orter i enlighet med fastställd dyrortsgruppering. Enligt nu gällande bestämmelser utgår i fråga om lärarna vid de allmänna läroverken lönen enligt stat och den tillfälliga löneförbättringen med följande belopp:

	Lön enligt stat		Tillfällig löneförbättring			
			Ortsgrupp			
	Begy-nelse-lön	Slutlön	A och B	C	D	E, F och G
			Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
Rektor, manlig	{ 7,500 ¹⁾ 6,400 ²⁾	7,500 6,400	700	800	900	1,000
» kvinnlig	{ 6,200 ¹⁾ 5,000 ²⁾	6,200 5,000				
Lektor, manlig	5,800	6,800	700	800	900	1,000
» kvinnlig	4,800	5,600	600	700	800	900
Adjunkt, manlig	4,300	5,800	600	700	800	900
» kvinnlig	3,600	4,500	550	650	750	800
Ämneslärarinna	2,800	3,700	470	550	650	700
Teckningslärare vid högre allmänt läro- verk ³⁾	1,800	2,475	300	350	400	450

¹⁾ Högre allmänt läroverk. ²⁾ Realskola. ³⁾ Med 15 veckotimmar.

Övningslärare med minimitjänstgöring uppbara belopp växlande mellan 90 och 625 kronor.

Å såväl lön som tillfällig löneförbättring utgår dyrtidstillägg enligt de för befattningshavare vid oreglerade verk gällande grunder.

Befattningshavarna vid de övriga av de till åttonde huvudtiteln hörande läroanstalterna samt vid skeppsgosseskolorna, sjökrigsskolan, veterinärinrättningen i Skara och navigationsskolorna ävensom folkskolinspektörerna åtnjuta från och med budgetåret 1925/1926 tillfällig löneförbättring med belopp, som ställts i viss relation till den åt lärarna vid de allmänna läroverken utgående tillfälliga löneförbättringen. Från och med budgetåret 1927/1928 utgår dylik löneförbättring även åt lärarpersonalen vid statens skolköksseminarium och hushållsskola. Jag tillåter mig härutinnan hänvisa till den tabell 1, vilken såsom bilaga åtföljer Kungl. Maj:ts proposition till innevarande års riksdag angående tillfällig löneförbättring under budgetåret 1929/1930 för viss personal inom den civila statsförvaltningen.

I syfte att vinna en beräkningsgrund för den provisoriska avlösningsförbättring, som jag ansett mig böra förorda, har jag låtit inom eklelesiastikdepartementet utarbeta en promemoria, innefattande preliminärt förslag till provisorisk avlösningsförbättring åt lärarpersonalen vid de allmänna läroverken med flera ovan angivna läroanstalter samt folkskolinspektörerna.

Detta förslag innebar i huvudsak följande:

För lektor å D-, E-, F- och G-ort skulle avlösningsförbättringen utgöra 276 kronor. Rektor, vilken åtnjuter fri bostad eller ersättning därför, skulle icke tillerkännas denna förmån.

För adjunkter å F- och G-ort skulle för manlig adjunkt avlöningsförbättringen utgöra 276 kronor och för kvinnlig adjunkt 180 kronor.

Ämneslärarinna vid allmänt läroverk å F- och G-ort, ämneslärarinna ävensom övningsskollärare vid högre lärarinneseminariet, övningsskollärare vid folkskoleseminarium å F- och G-ort, ämneslärare, första lärarinna, lärarinna och arbetslärare vid blindundervisningsanstalt å F- och G-ort, samt ämneslärare och övningsskollärare vid statens småskoleseminarium å F- och G-ort skulle komma i åtnjutande av löneförbättring med 180 kronor.

För lärare i övningsämne vid allmänt läroverk å F- och G-ort, vid högre lärarinneseminariet, vid folkskoleseminarium å F- och G-ort och vid blindundervisningsanstalt å F- och G-ort, samt för skolköksföreståndarinnan vid småskoleseminariet i Murjek skulle avlöningsförbättringen utgå med 120 kronor.

Folkskolinspektör å E-, F- och G-ort skulle lika med lektor erhålla löneförbättring med 276 kronor. Enahanda belopp skulle tillkomma föreståndare och lärare vid navigationsskola å F- och G-ort.

Vidare skulle avlöningsförbättring med 180 kronor utgå till extra och vikarierande ämneslärare vid allmänt läroverk, högre lärarinneseminarium, folkskoleseminarium och tekniskt läroverk, vilken bestrider tjänstgöring till den omfattning, som åligger lektor eller adjunkt vid allmänt läroverk.

Vidare innebar det preliminära förslaget följande:

1. Dyrtidstillägg utgår ej å provisorisk avlöningsförbättring.
2. Den provisoriska avlöningsförbättringen utgår i samma ordning som lönen, d. v. s. för ordinarie befattningshavare efter kalenderår med en tolfedel varje kalendermånad. För icke-ordinarie befattningshavare utgår avlöningsförbättringen efter läsår.
3. Befattningshavare, som är tjänstledig på grund av sjukdom, äger åtnjuta två tredjedelar av vad han skulle uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst. Till befattningshavare, som av annan anledning än sjukdom icke bestrider sin tjänst, utgår icke provisorisk avlöningsförbättring.

Över nämnda preliminära förslag har yttrande inhämtats från 1928 års lönekommitté. Kommittén, som därvid tillika uttalat sig ifråga om ett samtidigt kommittén förelagt preliminärt förslag rörande provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid folk- och småskolor samt högre folkskolor — i vilken fråga jag tidigare denna dag framlagt ett förslag, avsett att föreläggas riksdagen — har i utlåtande den 8 februari 1929 anfört i vad nu är fråga följande:

Vid behandling av förevarande ärende har kommittén utgått ifrån att syftet med de föreliggande remisserna varit icke att inhämta kommitténs mening om lämpligheten över huvud taget av att nu företaga en provisorisk reglering av avlöningarna för olika kategorier av lärare, utan endast att från kommittén erhålla ett yttrande därom, huruvida en provisorisk avlöningsförbättring av den storlek och den anordning i övrigt, som de remitterade förslagen innehålla, kan antagas komma att i ena eller andra avseendet föregripa en definitiv löner reglering för här ifrågavarande befattningshavargrupper.

I sådant hänseende vill kommittén framhålla, att behandlingen av frågan om löneroglering för olika grupper av lärare, vilken fråga överlämnats till en särskild sektion av kommittén, ännu icke fortskridit så långt, att kommittén kan uttala sig vare sig om det lönesystem som slutligen kan komma att av kommittén förordas, eller om de löneplaceringar, vilka kunna framgå såsom ett resultat av kommitténs arbete. Vid besvarandet av remisserna har kommittén därför måst utgå från en undersökning, huruvida de för olika grupper av befattningshavare i de remitterade förslagen ifrågasatta lönetilläggen äro av beskaffenhet att uppbringa lönerna till högre belopp, än som skulle utgå enligt den lägsta placering i lönehänseende, varom kommitténs förenämnda sektion kan komma att framlägga förslag.

Kommittén, som icke yttrar sig om andra befattningshavaregrupper än sådana, om vilka kommittén har någon erinran att göra, anför beträffande förslaget i vad avser nu ifrågasatt statsanställda befattningshavare i huvudsak följande:

De allmänna läroverken:

För lektorer å D-ort och möjligen även å E-ort anser kommittén förslagen avlöningsförbättring kunna föregripa en löneroglering.

Då för adjunkter föreslagits differentiering mellan manliga och kvinnliga, föreställer sig kommittén sådan böra gälla även beträffande lektorer. Kommittén vill i det sammanhanget erinra om att två kvinnliga lektorer på ifrågasatta dyrorter för närvarande finnas.

Folkskoleseminarierna:

Vad ovan sagts om lektorer, gäller även om folkskoleseminariernas lektorer.

Blindundervisningsanstalterna:

Då det icke framgår av promemorian, huruvida vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte avses hänförd till blindundervisningsanstalterna, vill kommittén som sin mening framhålla, att den i detta avseende bör medtagas.

Kommittén vill vidare erinra om att så gott som alla befattningshavare vid blindundervisningsanstalterna åtnjuta fri bostad samt i några fall andra naturaförmåner.

Statens småskoleseminarier:

Med hänvisning till vad ovan anförts angående naturaförmåner, erinrar kommittén i fråga om skolköksföreståndarinna i Murjek, att även till henne utgå dylika förmåner.

Tekniska läroverk:

För lektorer hänvisar kommittén till vad förut anförts om lektorer vid allmänna läroverk.

Navigationsskolorna:

Kommittén anser, att vad ovan anförts ifråga om fri bostad för vissa befattningshavare även gäller föreståndare vid navigationsskola.

Beträffande icke-ordinarie befattningshavare vill kommittén erinra därom, att promemorian icke åt övriga lärare vid statliga undervisningsanstalter förutsatt provisorisk avlöningsförbättring å lägre ort än D-ort, liksom även att avlöningsförbättringen är närmast avsedd att bereda ekonomisk hjälp åt befattningshavare, som äro bosatta å orter med jämförelsevis höga levnadskostnader.

Kommitténs ovan anförda uttalande är icke enhälligt. I särskilt yttrande hava ledamöterna av kommittén, herrar O. Carlström och L. Tjällgren anfört följande:

Det torde ej gärna kunna undvikas, att en tillfällig löneförbättring av i promemoriorna skisserad natur i viss mån kan komma att föregripa prövningen av de lönebelopp, som kommittén har att föreslå för den definitiva lönereglerngens genomförande för här ifrågavarande befattningshavare. Kommitténs yttrande ger ju också i någon mån belägg för detta. Om vi emellertid, i vad det gäller de kommunalanställda lärargrupperna, — om än med tvekan — kunna instämma i kommitténs uttalande, måste vi däremot i fråga om de statsanställda befattningshavarna avstå ifrån att yttra oss om förslaget, i det hänseende kommitténs majoritet gjort. För dessa grupper föreligger nämligen enligt vår mening inga sådana ekonomiska omständigheter, att en ytterligare tillfällig löneförbättring är påkallad under den tid, lönekommitténs arbete med definitiv lönereglering för dem pågår.

Vidare har ledamoten av kommittén herr N. A. Nilsson i särskilt yttrande beträffande nu ifrågavarande lärarpersonal anfört följande:

Vad beträffar lektorer och adjunkter vid de allmänna läroverken och andra undervisningsanstalter, synes det mig uppenbart, att en provisorisk avlöningsförbättring i överensstämmelse med det förslag, som utarbetats inom ecklesiastikdepartementet, föregriper den stundande definitiva löneregleringen och betager kommittén möjligheten av en fri och obunden prövning.

Lektorerna hava vid föregående regleringar jämförts med tjänstemännen i den s. k. andra normalgraden (sekreterare m. fl.). Av dessa äro nu de flesta placerade i 24:e lönegraden och ett mindretal, särskilt kvalificerade, i den 26:e. Laboratorer, prosektorer, observatorer och andra med dem jämställda tjänstemän vid universiteten och högskolorna m. fl. forskningsanstalter, av vilka vissa grupper ansetts böra avlönas i likhet med läroverkslektorerna och andra grupper ansetts böra avlönas högre än dem, hava alla placerats i 26:e lönegraden eller fått en avlöning i nära överensstämmelse därmed. De lektorer, som undervisa vid skogshögskolan, ha likaledes hamnat i samma lönegrad. Högskolornas lönereglerngskommitté förutsatte, att B 26 skulle komma till användning även för läroverkens lektorer. Med den ifrågasatta provisoriska avlöningsförbättringen torde emellertid den 26:e lönegraden få betraktas som utesluten för lektorernas vidkommande och den 27:e vara så gott som fastslagen såsom den lägsta. De jämkningar, som 1928 års lönekommitté i sitt yttrande förordat, torde icke betyda stort i detta hänseende. Även vid den definitiva regleringen bör det nämligen finnas något utrymme för löneförbättring. Och därjämte har man att förutse de ökade avgifter för egen och familjens pensionering, som vederbörande tjänsteman kommer att få vidkännas.

Adjunkterna åter hava vid föregående regleringar jämförts med vissa tjänstemän, som fått intaga en löneställning mellan första och andra normalgraden och som nu äro placerade i 22:a lönegraden. Fasthåller man vid denna jämförelse, har man vid den förestående regleringen att välja mellan B 22 och B 23. Med den provisoriska avlöningsförbättringen konsumeras emellertid den 23:e lönegraden i så stor utsträckning att det torde bli svårt att avvärja adjunkternas krav att få komma upp i den 24:e.

Vad särskilt högre lärarinneseminarier beträffar, må anmärkas, att lekto-

terna där på grund av vissa extra löneförmåner äro överbetalda redan nu, ett förhållande, som ådragit sig sektionens uppmärksamhet.

Vidare har skolöverstyrelsen i utlåtande den 20 februari 1929 yttrat sig i föreliggande fråga och därvid anfört följande.

Under en följd av år har överstyrelsen i framställningar och utlåtanden framhållit angelägenheten av att en löneroglering snarast måtte komma till stånd för lärarpersonalen vid under överstyrelsens inseeende stående statliga och kommunala läroanstalter. Såsom motiv härför har kunnat anföras icke blott det starka behov av en löneförbättring, som på grund av levnadskostnadernas stegring och den väntade lönerogleringens ständiga undanskjutande, kommit att förefinnas hos de grupper av befattningshavare i det allmännas tjänst, som det här gäller, utan även billigheten av och rättvisan uti att jämväl lärarna finge sina löner reglerade i huvudsaklig enlighet med de principer, som lagts till grund för redan genomförda lönerogleringar för det stora flertalet ämbets- och tjänstemannakårer på statsförvaltningens skilda områden. Djupare sett torde beviljandet av erforderlig löneförbättring för lärarna kunna sägas vara en verklig livsfråga för läroanstalterna och framgången av deras verksamhet.

Emellertid hava överstyrelsens ovan berörda framställningar angående lärarnas lönefråga även innefattat alternativa yrkanden, att Kungl. Maj:t täcktes, så länge av någon anledning frågan om en mera definitiv löneroglering icke kunde bringas till lösning, hos riksdagen söka utverka en mera tillfällig avlöningsförbättring till sådan omfattning, som kunde motsvara skäligen krav i fråga om tillgodoseende av syftet med ett dylikt provisorium. Det är därför med tillfredsställelse överstyrelsen funnit, att Kungl. Maj:t med behjärtande av det förefintliga behovet och det rättmätiga i de från såväl överstyrelsen som åtskilliga lärarorganisationer framställda yrkandena i nu berörda avseende ämnar för innevarande riksdag framlägga proposition om tillfällig avlöningsförbättring åt de lärargrupper, som i de remitterade promemorierna närmare angivas.

Vad att börja med beträffar de grupper av lärare, som sålunda skulle bliva delaktiga av den tillfälligen löneförbättring, som nu föreslås, har överstyrelsen uppmärksammat, att i förslaget saknas en del lärargrupper, som enligt överstyrelsens mening även bort erhålla sådan löneförbättring. Med hänsyn emellertid därtill, att Kungl. Maj:ts förslag i ärendet måste hållas inom den i statsverkspropositionen angivna finansiella ramen, finner sig överstyrelsen icke kunna i detta sammanhang påyrka en utvidgning av den provisoriska löneförbättringens omfattning. Överstyrelsen inskränker sig därför till ett par påpekanden, som närmast äro föranledda av mera formella synpunkter. I promemorierna finnas upptagna lärare vid statens småskoleseminarier men däremot ej med dem i lönehänseende eljest i huvudsak likställda lärare vid landstingens småskoleseminarier. Till dessa utgår för närvarande tillfällig löneförbättring med $\frac{3}{4}$ av det belopp, som i sådant hänseende å ifrågakommande ortsgrupper utgår till lärare vid statens småskoleseminarier. Det vore därför enligt överstyrelsens mening riktigt, att landstingsseminariernas lärare komme i åtnjutande även av provisorisk avlöningsförbättring efter enahanda grunder, alltså med $\frac{3}{4}$ av vad som kan bliva beviljat åt lärarna vid statens småskoleseminarier. Sedan seminariet i Lycksele numera är uppfört på ordi-

narie stat, synes skolköksföreståndarinnan vid seminariet i Lycksele böra vara likställd med skolköksföreståndarinnan vid seminariet i Murjek. En jämkning i nu nämnda hänseenden komme att medföra endast ringa merkostnad.

Vad därefter beträffar storleken av de belopp, som i promemorierna äro förslagsvis upptagna såsom provisorisk avlöningsförbättring, måste överstyrelsen givetvis ävenledes finna önskvärt, att dessa för att i vederbörlig mån kunna motsvara sitt ändamål kunnat ställas något högre. Emellertid gäller även i detta fall, att de föreslagna beloppen i stort sett äro be-tingade av de anslag, vilka, enligt vad som framgår av vederbörande departementschefs meddelande i statsverkspropositionen, kunnat av Kungl. Maj:t för ändamålet disponeras, vadan förslag om ökning i kostnaderna för den provisoriska avlöningsförbättringen sålunda icke kan i den särskilda propositionen förväntas.

Vid sådant förhållande gäller det nu närmast frågan om beloppens lämpliga fördelning på de olika befattningshavarna. Härvidlag kunna givetvis olika principer göra sig gällande. Överstyrelsen är emellertid icke nu i tillfälle att i sådant hänseende göra några grundligare undersökningar. Såvitt överstyrelsen kunnat finna, utgöra de föreslagna detaljbeloppen i stort sett resultatet av en procentuell beskärning nedåt av de belopp, vilka blivit föreslagna i vid fjolårets riksdag framlagda motioner angående tillfällig löneförbättring för lärare. Överstyrelsen har intet att erinra mot den inbördes avvägning i beloppen, som sålunda kommit till stånd. Därigenom uppehålls i stort sett den relation mellan de för olika kategorier befattningshavare avsedda tilläggsbeloppen, varpå fjolårets förslag grundade sig, och som då, såvitt överstyrelsen känner, vann de därav berörda lärargruppernas anslutning.

I utlåtande den 30 september 1924 över lärarlönekommitténs den 15 augusti 1923 avgivna förslag till lönereglering för befattningshavare vid rikets allmänna läroverk samt vid folk- och småskolor m. fl. läroanstalter uttalade överstyrelsen sin anslutning till den av sagda kommitté angivna löneställningen för de lärargrupper, varom nu är fråga, i förhållande till andra tjänstemannakårers löneställning. Då hänsyn togs till gällande grunder för dyrtidstillägg, överstiga i de flesta fall de av kommittén föreslagna lönesatserna rätt avsevärt de avlöningsbelopp, som enligt de inom ecklesiastikdepartementet utarbetade promemoriorna skulle tillkomma där angivna grupper av lärare.

När nu 1928 års lönekommitté haft att taga ställning till de i sagda promemorior föreslagna beloppen, har kommittén, såsom den själv framhåller, närmast tagit hänsyn till, huruvida en provisorisk avlöningsförbättring av den storlek, som de remitterade förslagen innehålla, kunde antagas komma att i ena eller andra avseendet föregripa en definitiv lönereglering av det innehåll, som av kommittén komme att föreslås. Av lönekommitténs den 8 februari avgivna utlåtande framgår, att vid ett genomförande av det nu ifrågasatta löneförbättringsförslaget någon risk för ett föregripande på någon punkt av den blivande löneregleringen icke torde föreligga beträffande de kommunalt anställda lärarna, samt att i fråga om de statligt anställda lärarna sådan risk från kommitténs synpunkt kan befaras endast i vissa starkt begränsade fall. Det är uppenbart, att kommittén vid bedömandet av detta spörsmål på utredningsarbetets nuvarande mera preliminära stadium räknat med mycket stor försiktig-

het. Då resultatet likväl blivit så gynnsamt, som det nu anförda, synes det icke möta någon avsevärd svårighet att på de enstaka punkter, beträffande vilka betänkligheter i nämnda hänseende kunna råda, göra de justeringar, som kunna vara erforderliga, för att mot förslaget i det hela inga vägende invändningar skola kunna göras.

Departementschefen.

Vad beträffar de lärargrupper, varom här är fråga, får jag till en början erinra om, att de löner för lektorer och adjunkter, vilka bestämdes vid den av 1918 års lagtima riksdag beslutade löneregleringen för lärarpersonalen vid de allmänna läroverken m. fl. läroanstalter, enligt riksdagens eget uttalande voro tillmätta med utgångspunkt från bland annat den grundåskådningen, att lektorer borde åtnjuta något högre avlöning än den, som vore bestämd för tjänstemän av dåvarande s. k. andra normalgraden, samt adjunkter åtnjuta något högre avlöning än tjänstemän i den s. k. första normalgraden. I anslutning härtill blevo jämväl övningslärarnas och de extra ordinarie lärarnas löneförmåner lämpligen reviderade.

Även med den tillfälliga löneförbättring, som alltsedan början av budgetåret 1925/1926 utgår till omförmälda lärare, uppbär en lektor på G-ort i slutlön icke ens samma löneförmåner, som en tjänsteman tillhörande lönegraden B 24 i det för de centrala ämbetsverken gällande lönesystemet, under det att de förutvarande andragsgrads tjänstemännen numera uppbära avlöning i regel efter B 24 men i ett flertal fall jämväl efter B 26 i det nya avlöningsreglementet. En adjunkt å G-ort uppbär i slutlön ungefär samma lön som en tjänsteman i B 21, d. v. s. som en f. d. förstagsgrads tjänsteman. I omförmälda jämförelser äro dyrtidstillägg med respektive 35 och 17 procent medräknade. Då nu, såsom förut är nämnt, förslag till ny lönereglering för lärarpersonalerna vid de allmänna läroverken och med dem i löneavseende jämförliga läroanstalter icke ännu på någon tid kan komma att föreläggas riksdagen, synes det mig, att man rättvisligen bör tillgodose åtminstone de lärargrupper, som av allt att döma skulle bliva mest lidande på en uppskjuten lönereglering, d. v. s. de å de högsta dyrorterna anställda lärarna, med något lönetillägg. Det torde ej kunna förnekas, att särskilt lärare å sådana dyrare orter i många fall befinna sig i en svår ekonomisk belägenhet. För dessa lärare bör även ett jämförelsevis litet tillägg vara av betydelse. Då ett sådant tillägg måste anses få en i hög grad provisorisk karaktär och då enligt min mening dyrtidstillägg ej bör utgå å detsamma, anser jag, att det lämpligen bör betecknas som *provisorisk avlöningsförbättring*.

Såsom överstyrelsen framhållit, torde det även vara möjligt att i viss begränsad omfattning genomföra en dylik avlöningsförbättring, utan att en kommande lönereglering föregripes. Skulle i ett eller annat enstaka fall ett dylikt föregripande icke kunna undvikas, bör enligt min mening detta icke vara avgörande för frågan att bereda lärarkårerna i viss omfattning en förbättring i deras ekonomiska villkor och ett vederlag för den uppskjutna löneregleringen.

Beträffande spørsmålet, i vilken utsträckning denna provisoriska avlöningsförbättring bör utgå, eller, närmare sagt, vilka grupper, som böra komma i åtnjutande av denna löneförbättring och till vilket belopp densamma skäligen bör utmätas, ber jag att få anföra följande.

Vad då först rektorerna vid de allmänna läroverken beträffar, åtnjuta dessa fri bostad eller ersättning därför. Skolöverstyrelsen har emellertid på anförda skäl i sitt yttrande över lärarlönekommitténs förslag hemställt, att denna förmån skulle upphöra samt att rektor vid högre allmänt läroverk skulle erhålla lön i lönegraden B 30 och rektor vid realskola i B 26 jämte viss löneförstärkning beroende på läroverkets storlek. Då enligt en sådan löneprincip en del rektorer, särskilt de vid läroverk med litet lärjungantal, vid löneregleringens genomförande icke skulle få någon nämnvärd förhöjning i sina nuvarande avlöningsförmåner, anser jag mig för närvarande icke kunna förorda något provisoriskt avlöningstillägg för sådana rektorer, vilka åtnjuta fri bostad eller ersättning därför. Som ytterligare skäl härför må anföras, att dessa befattningshavare genom nämnda förmån åtminstone i ett avseende kunna sägas hava erhållit full kompensation för levnadskostnadernas ökning efter år 1914.

Då även rektorerna och föreståndarna vid övriga här ifrågavarande läroanstalter åtnjuta fri bostad eller ersättning därför, anser jag, att ej heller dessa befattningshavare nu böra tillerkännas provisorisk avlöningsförbättring.

I fråga om övriga befattningshavare bör man i möjligaste mån tillse, att ytterligare avlöningstillägg endast må utgå i sådan omfattning och med sådana belopp, att de icke kunna antagas komma att i ena eller andra avseendet föregripa en definitiv lönereglering. Vid uppgörandet av mitt detaljerade förslag till avlöningsförbättringsbelopp för de olika befattningshavarna har jag helt naturligt tagit all hänsyn till vad 1928 års lönekommitté i sitt förut berörda yttrande anført i nu föreliggande fråga. Härvid ha vissa ojämnheter i fråga om beloppens storlek ej kunnat undvikas, särskilt med hänsyn därtill, att det här icke är fråga om lärare endast vid de allmänna läroverken, utan även befattningshavare vid ett flertal andra undervisningsanstalter. Då det emellertid nu gäller en avlöningsförbättring av *provisorisk* karaktär och då det torde vara till fördel att beloppen ej äro alltför skiftande, torde nyssnämnda ojämnheter ej böra tillmätas någon större betydelse.

Jag har förut antytt, att den nu ifrågasatta avlöningsförbättringen har till syfte att bereda någon avlöningsförstärkning åt befattningshavare å de dyraste orterna och i främsta rummet åt dem, som äro jämförelsevis lågt avlönade i förhållande till sin utbildning.

Som förut nämnts hade i det inom ecklesiastikdepartementet preliminärt utarbetade förslaget ifrågasatts att lektorer å D-, E-, F- och G-orter skulle erhålla avlöningsförbättring. Då emellertid 1928 års lönekommitté enligt ovan omförmälda yttrande ansett, att för lektorer å D-ort och möjligen även å E-ort föreslagen avlöningsförbättring kunde föregripa en lönereglering, an-

ser jag mig böra förorda avlöningsförstärkning endast åt lektorer å F- och G-orter. Det torde då ej heller kunna anföras tillräckligt bärande skäl för att någon annan lärargrupp å lägre dyrort än F-ort skall komma i åtnjutande av provisorisk avlöningsförbättring. Som ytterligare skäl härför vill jag framhålla, att enligt nu gällande bestämmelser vid de läroanstalter, varom här är

Jämförelse mellan nuvarande och föreslagna löneförmåner för vissa befattningshavare vid allmänna läroverken
(dyrtidstillägg respektive 35 % och 17 % medräknade).

Manliga befattningshavare.

Befattningshavare	Ortsgrupp	A v l ö n i n g s f ö r m å n e r				
		Nuvarande Kronor	Föreslagen provisorisk avlöningsförbättring Kronor	Summa Kronor	Enligt lärarlönekommiténs förslag ^{15/8} 1923 Kronor	Närmast lagre lönegrad resp. löneklass Kronor
<i>Lektor:</i>						
Begynnelselön	F	9,180	300	9,480	10,319	9,757
Slutlön	F	10,524	300	10,824	11,892	11,412
Begynnelselön	G	9,180	300	9,480	10,600	10,038
Slutlön	G	10,524	300	10,824	12,132	11,652
<i>Adjunkt:</i>						
Begynnelselön	F	7,020	300	7,320	8,178	7,722
Slutlön	F	9,045	300	9,345	9,757	9,231
Begynnelselön	G	7,020	300	7,320	8,438	7,974
Slutlön	G	9,045	300	9,345	10,038	9,505
<i>Teckningslärare:</i> (15 veckotimmar)						
Begynnelselön	F	3,037	120	3,157	3,931	3,720
Slutlön	F	3,948	120	4,068	4,914	4,633
Begynnelselön	G	3,037	120	3,157	4,078	3,861
Slutlön	G	3,948	120	4,068	5,089	4,801
<i>Extra ordinarie lärare:</i>						
Behörig till adjunkt	F	5,535	180	5,715	6,423 ¹⁾	6,002 ¹⁾
» » »	G	5,535	180	5,715	6,640 ¹⁾	6,205 ¹⁾

¹⁾ Med viss rätt till uppflyttning i högre löneklass.

Kvinnliga befattningshavare.

Befattningshavare	Orts- grupp	A v l ö n i n g s f ö r m å n e r				
		Nu- varande	Före- slagen proviso- risk avlö- ningsför- bättring	Summa	Enligt lärarlöne- kommitté- ns för- slag ^{15/8} 1923	Närmast lägre löne- grad resp. löneklass
		Kronor	Kronor	Kronor	Kronor	Kronor
<i>Lektor:</i>						
Begynnelselön	F	7,695	240	7,935	8,248	7,813
Slutlön	F	8,775	240	9,015	9,554	9,118
Begynnelselön	G	7,695	240	7,935	8,501	8,065
Slutlön	G	8,775	240	9,015	9,806	9,371
<i>Adjunkt (inkl. ämneslära- rinna med adjunkts- kompetens):</i>						
Begynnelselön	F	5,940	240	6,180	6,690	6,356
Slutlön	F	7,155	240	7,395	7,813	7,427
Begynnelselön	G	5,940	240	6,180	6,921	6,584
Slutlön	G	7,155	240	7,395	8,065	7,672
<i>Ämneslärarinna:</i>						
Begynnelselön	F	4,725	180	4,905	6,356	6,005
Slutlön	F	5,940	180	6,120	7,427	7,041
Begynnelselön	G	4,725	180	4,905	6,584	6,226
Slutlön	G	5,940	180	6,120	7,672	7,279
<i>Teckningslärare: (15 veckotimmar)</i>						
Begynnelselön	F	2,666	120	2,786	3,257	3,095
Slutlön	F	3,395	120	3,515	4,040	3,794
Begynnelselön	G	2,666	120	2,786	3,390	3,222
Slutlön	G	3,395	120	3,515	4,197	3,945
<i>Extra ordinarie lärare:</i>						
Behörig till adjunkt.	F	5,062	180	5,242	5,619 ¹⁾	5,233 ¹⁾
» » »	G	5,062	180	5,242	5,826 ¹⁾	5,426 ¹⁾
Vikarierande ämneslära- rinna vid samläroverk (ej kompetent till äm- neslärarinnebefattning)	F	4,050	180	4,230	4,548 ¹⁾	4,285 ¹⁾
Vikarierande ämneslära- rinna vid samläroverk (ej kompetent till äm- neslärarinnebefattning)	G	4,050	180	4,230	4,717 ¹⁾	4,450 ¹⁾

1) Med viss rätt till uppflyttning i högre löneklass.

fråga, alla befattningshavare i samma tjänsteställning å E-, F- och G-orter uppbära, inberäknat dyrtidstillägg, samma lön och endast obetydligt högre lön — högst 135 kronor mera — än motsvarande befattningshavare å D-ort, under det att för befattningshavarna vid de reglerade verken skillnaden i lön för de olika ortsgrupperna är mera framträdande. Så t. ex. har en befattningshavare i lönegrad B 26 (t. ex. vissa sekreterare och förste bibliotekariere) inberäknat dyrtidstillägg i slutlön å D-ort 10,881 kronor, å E-ort 11,161 kronor, å F-ort 11,412 kronor och å G-ort 11,652 kronor, d. v. s. en skillnad mellan G-ort och D-ort å 771 kronor samt mellan G-ort och E-ort å 491 kronor. Som förut är nämnt, anser jag mig alltså i fråga om den nu ifrågasatta provisoriska avlöningsförbättringen böra taga hänsyn *endast till befattningshavare å F- och G-orter.*

Beträffande de belopp, som böra tillerkännas de olika befattningshavarna, skall jag först yttra mig om lärarna vid *de allmänna läroverken*. Jag utgår då från att lektor och adjunkt å både F- och G-ort böra ha samma tillägg. Till vad jag här ovan anfört angående skillnaden mellan löneförmånerna för samma tjänstegrad å olika dyrorter, vill jag erinra om att det rättvisligen å andra sidan bör tillses, att tjänst innehavare å F-ort ej blir otillbörligt gynnad i jämförelse med motsvarande befattningshavare å E-ort. Såväl med hänsyn härtill som till övriga omständigheter, har jag funnit, att ett tillägg å 300 kronor för manlig lektor och manlig adjunkt kan anses skäligt. I förhållande härtill synes kvinnlig lektor och kvinnlig adjunkt ävensom ämneslärarinna, vilken äger behörighet till adjunkt befattning, böra tillerkännas 240 kronor, annan ämneslärarinna 180 kronor, extra och vikarierande ämneslärare, manlig och kvinnlig, 180 kronor samt ordinarie lärare i övningsämne, manlig och kvinnlig, 120 kronor. Däremot har jag ej räknat med lönetillägg för timlärare och ej heller för övningslärares s. k. övertimmar samt för vikarierande och biträdande övningslärare.

De å sid. 12 och 13 intagna tabeller över jämförelse mellan nuvarande och föreslagna löneförmåner för vissa befattningshavare vid de allmänna läroverken visa, att med de av mig föreslagna provisoriska lönetilläggen löneförmånerna skulle ligga väsentligt lägre än enligt det av lärarlönecommittén avgivna förslaget. Endast i ett par fall, nämligen i fråga om slutlönen för manlig adjunkt och begynnelselönen för kvinnlig lektor å F-ort, överstiga de ifrågasatta sammanlagda avlöningsförmånerna med respektive 114 och 122 kronor de löner, som utgå i den lönegrad, vilken ligger närmast under den av nämnda kommitté i respektive fall föreslagna. Nämnas bör också, att för kvinnlig extra ordinarie lärare, som är behörig till adjunktstjänst och som har mindre än tre tjänstår, det nu ifrågasatta arvodet skulle bli 9 kronor lägre än arvodet i den löneklass, som är närmast lägre än den av lärarlönecommittén för dessa lärare föreslagna löneklassen. I fråga om lärarna i övningsämnena äro dock direkta jämförelser svåra, enär lärarlönecommittén hade föreslagit samma lön för lärare

med rätt olika undervisningsskyldighet, under det att enligt nu gällande bestämmelser lönen ökas med visst belopp för varje veckotimme över ett visst minimum.

Lektorerna vid *högre lärarinneseminariet* intaga i avseende å den ordinarie avlöningen samma ställning som lektorerna vid de allmänna läroverken men åtnjuta utöver lönen hyresbidrag med 950 kronor för år, vilket belopp utgår från de vid statens normalskola för flickor inflytande inskrivnings- och terminsavgifterna och motsvarar det belopp, som Stockholms stad lämnar lektor vid allmänt läroverk i huvudstaden. Lektorerna vid högre lärarinneseminariet äro sålunda i realiteten likställda med lektorerna vid Stockholmsläroverken och böra komma i åtnjutande av samma avlöningsförbättring som dessa.

Vid *folkskoleseminarierna i Stockholm och Göteborg* åtnjuta lektorerna samma ordinarie lön som lektorerna vid de allmänna läroverken men uppbära därutöver av statsmedel hyresbidrag med belopp, motsvarande vad vederbörande stadsfullmäktige lämna läroverkslektorerna i respektive städer. I likhet med lektorerna vid högre lärarinneseminariet böra de erhålla samma avlöningsförbättring som lektorerna vid läroverken. Lektorerna vid *övriga folkskoleseminarier* och vid de *tekniska läroverken* äro enligt nu gällande bestämmelser i lönehänseende likställda med lektorerna vid de allmänna läroverken och böra därför nu tillerkännas samma provisoriska avlöningsförbättring som dessa.

Beträffande övriga lärare vid förenämnda läroanstalter, till vilka jag i detta sammanhang räknar även statens skolköksseminarium och hushållsskola, har jag försökt avpassa tilläggsbeloppen i förhållande till de av mig föreslagna tilläggen åt lärare vid de allmänna läroverken och hänvisar jag härvid till nedanstående tabell rörande provisorisk avlöningsförbättring för vissa grupper av befattningshavare budgetåret 1929/1930.

I detta sammanhang vill jag också erinra om lärarna vid *blindundervisningsanstalterna*, dit jag i detta fall räknar även vårdanstalten i Lund för blinda med komplicerat lyte, och *statens småskoleseminarier*. Dessa lärare synas mig böra i det hela likställas med motsvarande befattningshavare vid folkskoleseminarierna. Då emellertid alla ordinarie lärare vid de förra och skolköksföreståndarinnorna vid statens småskoleseminarier i Murjek och Lycksele åtnjuta förmånen av fri bostad eller särskild ersättning därför, böra dessa med hänsyn till vad jag anfört beträffande rektorerna vid de allmänna läroverken nu ej komma i fråga.

Statens *folkskolinspektörer* intaga i lönehänseende en mellanställning mellan adjunkt och lektor och böra nu erhålla löneförbättring med samma belopp som dessa eller 300 kronor. Sådan löneförbättring torde jämväl böra tillerkännas såväl nomadskolinspektören som de av mig under punkt 191 av 1929 års åttonde huvudtitel föreslagna gymnastikkonsulenterna.

Slutligen har jag att omnämna vissa andra befattningshavare, vilka erhöllo sin tillfälliga löneförbättring fastställd i samband med den senaste regleringen (år 1925) av läroverkslärarnas tillfälliga löneförbättring, nämligen rektor vid skeppsgosseskola, lektor vid sjökrigsskolan, föreståndare och lektor vid veterinärinrättningen i Skara, lektor vid skogshögskolan samt föreståndare och lärare vid navigationsskolorna. Då lektorerna vid skogshögskolan sedan dess erhållit definitiv lönereglering och då såväl skeppsgosseskolorna som veterinärinrättningen i Skara äro belägna å lägre dyrorter än F-ort, torde befattningshavare vid nämnda anstalter ej nu böra komma i fråga. Föreståndarna vid navigationsskolorna åtnjuta fri bostad eller ersättning därför och kunna ej heller komma i fråga. Såväl lektor vid sjökrigsskolan som lärare vid navigationsskola synas böra likställas med lektor och adjunkt vid allmänt läroverk och alltså tillerkännas 300 kronor i lönetillägg.

De sålunda föreslagna avlöningstilläggen framgå av följande

Tabell

rörande provisorisk avlöningsförbättring för vissa grupper av befattningshavare budgetåret 1929/1930.

a) Befattningshavare å ordinarie stat å F- och G-orter.

Vid allmänna läroverken:	Avlöningstillägg för år raknat
Lektor, manlig	kronor 300: —
» kvinnlig	» 240: —
Adjunkt, manlig	» 300: —
» kvinnlig samt ämneslärarinna med adjunktskompetens	» 240: —
Annan ämneslärarinna	» 180: —
Lärare i övningsämne	» 120: —
Vid högre lärarinneseminarier:	
Lektor, manlig	kronor 300: —
» kvinnlig	» 240: —
Adjunkt, manlig	» 300: —
» kvinnlig	» 240: —
Ämneslärarinna	» 180: —
Biträdande ämneslärarinna	» 180: —
Övningsskollärare	» 180: —
Lärare i övningsämne	» 120: —
Vid statens skolköksseminarium och hushållsskola:	
Lärarinna i hushållsgöromål	kronor 120: —
» i handarbete	» 120: —
Vid folkskoleseminarierna:	
Lektor, manlig	kronor 300: —
» kvinnlig	» 240: —

	Avlöningstillägg för år räknat
Övningsskollärare	kronor 180: —
Lärare i övningsämne	» 120: —

Vid statens småskoleseminarier:

Ämneslärare	kronor 180: —
Övningsskollärare	» 180: —

Folkskolinspektionen:

Folkskolinspektör	kronor 300: —
-----------------------------	---------------

Gymnastikkonsulenter	» 300: —
--------------------------------	----------

Nomadskolinspektören	» 300: —
--------------------------------	----------

Vid tekniska läroverken (tekniska elementarskolor, fackskolor och gymnasier):

Lektor	kronor 300: —
------------------	---------------

Vid sjökrigsskolan:

Lektor	kronor 300: —
------------------	---------------

Vid navigationsskolorna:

Lärare	kronor 300: —
------------------	---------------

Anm. Till befattningshavare, som åtnjuter fri bostad eller ersättning därför, utgår ej provisorisk avlöningsförbättring.

b) *Icke-ordinarie befattningshavare å F- och G-orter.*

Extra och vikarierande ämneslärare vid allmänt läroverk, högre lärarinne-seminariet, folkskoleseminarium och tekniskt läroverk, vilken bestrider tjänstgöring till den omfattning, som åligger lektor eller adjunkt vid allmänt läroverk, åtnjuter avlöningstillägg med 180 kronor för år räknat.

Som jag redan förut anfört, är det icke avsett, att dyrtidstillägg skall utgå å den provisoriska avlöningsförbättringen.

Nämnda avlöningsförbättring synes mig böra utgå i samma ordning som lön eller arvode, d. v. s. för ordinarie befattningshavare efter kalenderår med en tolfedel varje kalendermånad samt för extra ordinarie och vikarierande lärarpersonal efter läsår.

Befattningshavare, som är tjänstledig på grund av styrkt sjukdom, bör äga åtnjuta två tredjedelar av vad han skulle uppbära, därest han själv bestrede sin tjänst. Till befattningshavare, som av annan anledning än sjukdom icke bestrider sin tjänst, synes mig provisorisk avlöningsförbättring icke böra utgå.

Den provisoriska avlöningsförbättringens karaktär och närmare föreskrifter rörande densamma.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag här anfört utfärda närmare föreskrifter rörande den provisoriska avlöningsförbättringen.

Kostnadsberäkning.

Beträffande kostnaderna för den provisoriska avlöningsförbättringen tillåter jag mig hänvisa till följande tablå, utvisande kostnaderna för de läroanstalter tillhörande ecklesiastikdepartementet, som här skulle komma i fråga.

	Antal	Föreslagen provisorisk avlöningsförbättring per lärare	Kostnad kronor	
Allmänna läroverken:				
Lektorer	132	300	39,600	
Adjunkter	345	300	103,500	
Ämneslärarinnor	21	180	3,780	
Övningslärare	68	120	8,160	
Högre flickläroverken, approximativt	—	—	3,000	
Extra ordinarie ämneslärare	93	180	16,740	174,780
Högre lärarinneseminarier:				
Lektorer	9	300	2,700	
Adjunkter	2	300	600	
Ämneslärarinnor och biträdande ämneslärarinnor	13	180	2,340	
Övningskollärare	2	180	360	
Övningslärare	4	120	480	6,480
Statens skolköksseminarium	5	120	600	600
Folkskoleseminarierna:				
Lektorer	44	300	13,200	
Övningskollärare	39	180	7,020	
Övningslärare	39	120	4,680	
Extra ordinarie ämneslärare	11	180	1,980	26,880
Statens småskoleseminarier:				
Ämneslärare	5	180	900	
Övningskollärare	4	180	720	1,620
Folkskolinspektionen:				
Folkskolinspektörer	12	300	3,600	3,600
Gymnastikkonsulenter	7	300	2,100	2,100
Tekniska läroverken:				
Lektorer	7	300	2,100	
Extra ordinarie ämneslärare	4	180	720	2,820
			Summa kronor	218,880

Den i tablån angivna slutsumman torde lämpligen kunna avrundas till 218,900 kronor.

Löneförbättringen för nomadskolinspektören torde liksom hans övriga löneförmåner böra bestridas från förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk, folkbildningsändamål, varom Kungl. Maj:t torde äga att utan riksdagens hörande fatta beslut.

För sjökrigsskolan kan kostnaden beräknas till 300 kronor, och torde vid bifall till förevarande förslag i vad avser lektorer vid de allmänna läroverken nämnda belopp böra efter Kungl. Maj:ts beslut utgå från fjärde huvudtiteln under sjöförsvaret uppförda förslagsanslag till avlöning till personal vid kårer och stater m. fl. För navigationsskolorna kan kostnaden beräknas till 3,900 kronor.

De sammanlagda anslagskostnaderna å riksstaten kunna alltså beräknas uppgå till följande belopp, nämligen

under åttonde huvudtiteln	kronor 218,900:—
» tionde »	» 3,900:—
	<hr/>
	Summa kronor 222,800:—

Såsom förut erinrats, hava kostnaderna för ifrågavarande provisoriska löneförbättring i statsverkspropositionen beräknats till 265,000 kronor. Denna summa har nu befunnits kunna begränsas till 222,800 kronor. Såsom framgår av det sagda, innebär alltså förslaget en kostnadsminskning i avseende å åttonde huvudtiteln med 46,100 kronor men samtidigt en ökning beträffande tionde huvudtiteln med 3,900 kronor, alltså en total kostnadsminskning av 42,200 kronor.

Under återopande av vad jag sålunda anfört hemställer jag, att Kungl. *Hemställan.* Maj:t måtte föreslå riksdagen

dels besluta,

att under budgetåret 1929/1930 må, utöver tillfällig löneförbättring, utgå provisorisk avlöningsförbättring till lärare vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, statens skolköksseminarium och hushållsskola, statens folkskoleseminarier, de tekniska läroverken, statens småskoleseminarier, sjökrigsskolan och navigationsskolorna ävensom till statens folkskolinspektörer, nomadskolinspektören och gymnastikkonsulenterna, allt i enlighet med av mig föreslagna grunder och förut angivna belopp;

att dyrtidstillägg ej må utgå å omförmälda provisoriska avlöningsförbättring; samt

att Kungl. Maj:t må äga utfärda de närmare villkor och bestämmelser, vilka, i huvudsaklig överensstämmelse med

Kungl. Maj:ts proposition Nr 181.

vad av mig i statsrådsprotokollet angivits, torde för sagda avlöningsförbättrings åtnjutande böra stadgas;

dels ock, vid bifall till ovan framlagda förslag,

under åttonde huvudtiteln till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid de allmänna läroverken m. fl. för budgetåret 1929/1930 anvisa ett *extra* förslagsanslag

av . . . . . kronor 218,900:—;

under tionde huvudtiteln till provisorisk avlöningsförbättring för lärare vid navigationsskolorna för budgetåret 1929/1930 anvisa ett *extra* förslagsanslag av . . kronor 3,900:—.

Till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen behagar Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten lämna bifall samt förordnar, att proposition i ämnet av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:

Lars Tunberg.